

Előfiz. díj helyben:
 Egész évre . . . 8 frt.
 Félévre . . . 4 »
 Negyedévre . . . 2 »
 Vidékre 1 frttal több.

Hirdetési díj:
 Egész oldal . . . 20 frt.
 Fél oldal . . . 10 »
 Negyed oldal . . . 5 »

Ezen felül minden hirdetésnél 30 kr. kincstári illeték fizetendő.

SZABADSÁG.

Megjelenik hetenkint háromszor: vasárnap, kedden és csütörtökön.

A szerkesztőség és kiadóhivatal:
 VII-ik kör, Virág-
 utca, 337-ik hszám.

Ugy a kéziratok, mint a hirdetések ott vétetnek fel.

«Nyilttér» sora 15 k.

Kisebb hirdetéseknel minden szó után 5 kr. és a kincstári illeték számítottatik.

Egyes szám ára 10 kr. — Számonként kizárólag a szerkesztőnél vagy a lapkihordónál kapható.

Asszony, mint köztisztviselő.

Soha nem voltunk s nem is vagyunk barátai annak a tulságosan kiterjeszkedő nőemancipáczióknak, mely hivatva van mindinkább és minden téren kiszorítani a férfiakat. A köztisztviselői pályát is elárasztják már emancipált hadsereggel s ha így haladunk, maholnap megérjük, hogy a férjek főznek otthon, az asszonyok pedig mennek a hivatalba. A nevelésügy bizonyos kikötésekkel megilleti őket, hiszen anyáknak születtek, tehát a gyermeknevelésnél alkalmazhatók is, de hogy postán, távirtdán, vasuton s egyéb hivatalokban is egy-egy szeszélyes asszonynyal legyen kénytelen érintkezni a közönség s hogy ezek leszorítva a férfiakat, még a proletárok számát is szaporítani segítsenek, — nem járja.

Ha így haladunk, a legközelebbi tisztujtáskor M a m u z s i t s L á z á r t i s e g y s z é p a s s z o n y j e l ö l t -

TARCZA.

Büki Lázár uram bankói.

Irta: Rudnyánszky Gyula.

Hejh, boldog, régi jó idők!

Beh hamar meg is fordult a magyar ember sorsa!

Még mikor én gyerek voltam, pedig nem is olyan régen, mert hiszen még alig-alig, hogy kopaszodni kezdek. — hát bizony az én gyerek koromban, tizenöt-husz ezzteudóvel ezelőtt beh más világ járta!

Muzsika szó, dinom-dánom kerekedett minden alkalomra s a vidám társaságok ki nem fogytak a tréfából. A lakodalom három hétig tartott; öt vármegye fiatalsága táncoltatta végig a menyasszonyt; harmincz kocsi vándorolt a násznép faluról-falura, míg végre a fiatal párt szólnak eresztették. Névnap, szüret, falu bucsuja, disznótor, keresztelő, megyegyűlés, de söt ősz idején az esős, csunya idő is titulus volt a kedélyes összejövetelekre.

Ebből az időből ősmertem Büki Lázár uramat. Nagy kopasz feje, hosszú deres szakáll, mélyen lekonyuló vastag bajusza volt, sarkantyus csizmát, piros köves szürke atillát, kilenczrét kacskaringós cifra himyarrásos kostyókat és ezüst kupaku öblös tajték pipát viselt. Viselte biz ő est az utóbbit is, mert csakugy vele volt mindég, akár a szakáll.

ségével buktatjuk ki a polgármesteri székéből.

És miért ne?

Ha lehet egy asszony távirtdász, vagy vasuti, — még pedig egyenruhában, — miért ne lehetne polgármester, ahol a „miczi sipkát“ és a zsinóros „vedd rádkát“ sem kell felöltenie?

De ennek az asszonyi hivataloskodásnak meg lesznek, sőt már is megvannak a megdöbbentő jelenségei. Most már az asszony-tisztviselők között is kezd kiveszni itt-ott a becsület s féltő, hogy ez a rákfene abban az új társadalmi rétegben haladni fog tovább, — tovább, feltartóztatlanul.

A felvidéki postahivatalnál ugyanis vizsgálatot tart ez idő szeriut Vécsey István posta- és táviró felügyelő s ez alkalommal kiderítette, hogy Podlecsny Erzsébet bolognyei és Péchy Valéria nagypolennai postamesternők már hosszabb idő óta rendszeres sikkasztásokat követtek el. Amaz mintegy 700 frtot, utóbbi pedig több mint 3200 frtot

kezelt el hűtelenül s majdnem kizárólag az Amerikába kivándoroltak által a családjaiknak hazaküldött pénzekből. A két sikkasztás nagy feltűnést kelt, a nép pedig rendkívül izgatott, elannyira, hogy zavargásoktól tartanak. Mert mindenki, kinek rokona van Amerikában, pénzt keres a postahivatalokon abban a hiszemben, hogy az ő küldeményét is elsikkasztották. A két sikkasztó postamesternőnek hosszabb időn át sikerült a bűnös üzelmeket elpalástolni, ami csak a hiányos ellenőrzésnek tudandó be, mert gondosabb felügyelet mellett lehetetlen lett volna a hosszú időn át folytatott visszaélés. Kiderült a vizsgálat folyamán, hogy Péchy Valéria már három év óta rendszeresen űzte a sikkasztásokat, megdézsmálta a pénzesleveleket és meghamisította az utalványokat. A nála tartott házkutatás alkalmával különféle butorokban, sőt még az ágyakban is nagymennyiségű kifosztott amerikai levelet találtak. Mind a két sikkasztó postamesternőt erős fedezet mellett a homonnai járásbírószág börtönébe kísérték.

Törvényhatósági közgyűlés.

Szabadka város közgyűlését e hó 13-án megtartotta a főispán elnöklése alatt. Nem

Szivesen látták minden háznál. Pedig nem volt ám valami nagy ember.

Csak afféle kurta nemes volt ő kegyelme hétszilvafás, minden egyéb dominium nélkül. Tornáczos háza állt a falu közepén, szilvás kert húzódott le háza mögött a folyóig; ezen felül ha egész hold szántóföld, meg egy fél hold szőlő jelzőkövébe mohosodott bele az ő becsületes ősi nevének a két kezdőbetűje, a B. I.

Ennél egyebe nem volt a kerek világban. Azaz dehogy is nem volt! Minden héten más-más uri háznál tanyázott. Volt neki nagyértékű ezüst órája, melyet ugyan soha senki nem látott, de melyet ő a napoleoni hadakozások dicsőséges idejében egy vitéz közhuzárnak ajándékozott, a ki életét megmentette, (ötven évvel a — születés előtt!) Azután hogy tudott táncolni! Felpattant az asztal tetejére, a boros üvegek közé, s ott aprózta ki a kopogóst, olyan vadvirágos szenvedélylyel, — hogy két oldalt dőltek a mulató urak.

Aztán nagyszerű kortes volt, nagyszájú nagytoroku, nagyfokosú kortes. No meg a tréfához is jaj beh nagyon értett!

Négy napi czéczó után felhasították az ujdonatú vadgalambszin magyar nadrágját, meg se haragudott érette. Felütette a cigányt a rettenetesen befűtött kályha tetejére, s a primásnak ott kellett rikatni a szárazfát. Fidibusznak használta a kettéhasított

tizes bankó egyik felét a másikat a vályogvetőnek adta. Felgyújtották alatta a zsuppot, melyen aludt. — S a jó ég tudná, mi mindeut cselekedtek ő másokkal, — és mi mindent cselekedtek ő vele mások, — a mi mind az urambátyámék mulatására szolgált, s nemes Büki Lázár uram sohase haragudott meg.

Élte a világát; tizenkét esztendeig szakadatlanul — vendég volt...

Hanem hát hová lett az a fölséges aranykor!

Az uri házak kidölt-bedölt kapuja előtt térdig áll a dudva. Nem szól odabenn a nóta, legfőlebb az egerek cinczognak éjjel az árendás gabonáján, lévén mostanában az ősi kastély a bérlő uraság magtára.

Büki Lázár uram korhadó öreg fa most már. Hetekig, hónapokig nem mozdul ki odvából. Utálja, megveti ezt a sarkából kifordult, fenekestől telfordult világot. Nyomorog, éhezik, rongyos, hanem azért nem tagadja meg a vérét. Tizenhat holdnyi birtokát felibe műveli egy iparkodó gazda. A szőlejtében Isten jóvoltából megterem tiz akóbor, az anyjuk baromfit nevel, két kocsa is hizik valahogy az őiban, a hajdani egyszóvű fegyverrel Büki Lázár uram őjjelente ki-kioson a határba lesre, s vasárnap nyulpecsenye kerül az asztalra. A fia — Tihamér, prédikátumos, koronás névjegye van neki, s diurnista a megyénél huszonnyolcz forint haví

tudtuk megérteni, miért kívánt a főispán személyesen elnökölni, de most már nem titok. Az október havi közgyűlés e hó 8-án lett volna megtartandó, azonban a főispán e napon már „elgérkezett“ a három város közül egyikbe, s nem jelenhetett meg, tehát halasztást rendelt Szabadkán. Hogy ez miért történt, az már világos lett a közgyűlés kezdetekor, mert a miniszteriumot kellett fedeznie, nehogy a szabadkai hatóság azt merje mondani felfelé, amit mondanía kellett volna a kórház terveinek felülbírálására: „kilátszik a lóláb!“ — Ezt különben megmondta élőszóval Macskovits Titusz, a főispán is referálhat róla odafönn tetszése szerint. A főbb tárgyak a következőleg intézettek el:

A kórházi tervek.

A kórházi tervekre vonatkozó határozatot a belügyminiszterium megsemmisítette, ezt már közöltük lapunkban, s elrendelte az új pályázat kiírását. A miniszteri leiratot Macskovits Titusz szakszerű bonczolás alá vette s szinte neveltséges részletekben mutatta be azt a könnyelműséget a mit odafenn elkövettek. Nem habozott kijelenteni, hogy az érdek dolgozott, s hogy az egész eljárás azért vette ezt a nem szép alakot, mert egy protezsált építész akarnak a kitűzött 1500 frtos jutalomdíjhoz juttatni. A vád erős volt, nyíltan lett kimondva, de a főispán zsebre tette a mondottakat, hiszen a szó elhangzik, neki mondhattak szembe akármit, csak írásba fel ne küldjék, ez volt a célja, s ezt el is érte.

A főispán azt a javaslatot tette, hogy felirat intéztessék a ministeriumhoz, hagyja jóvá a közgyűlés mulkori határozatát. Ezt a főispáni indítványt el is fogadták volna azonnal, de Miloszávlyevits a feliratot nem könyörgés alakjában, hanem erélyes hangon kívánta elkészíttetni, hogy a város védje meg saját önkormányzati jogait. A főispán elővette régi kovács puskáját, neki szegezte a mameluk-csapatnak, szemükbe nevetett s mikor azt

fizetéssel. Büki Lázár uramnak zörög a csontja, néha csak úgy dühöng, mintha részeg volna, pedig — éhes. Hanem azért nem adja meg magát. Szídjá az emberi fajt és nem fizet adót.

Vagyis, hogy az igazságnál maradjak, fizet biz ő, de csak az erőszaknak engedve, az — utolsó órában. Tíz-három forint és 65 krajczár az évi egyenes adója.

Nemes Büki Lázár uram ezt a vérdíjat szépen összekuporgatja, s oda zsugorítja az okmány-ládájába, a nemesi ármálisa mellé. De azért nem fizet körmeszakadtáig. — Megintik, exekválják, birságotják — mindhiába, — a legutolsó napig a füle bojtját se mozdítja. Mikor aztán a bíró a tizenkettedik órában bekopog hozzá s nagy alázatosan előadja, hogy már mind együtt van az adópénz, csak épen az a pár forint hiányzik, — akkor végre leolvassa ő is a maga 13 frt 65 krajczárját.

De nem ereszi utnak a bankót szó nélkül. Mindegyik forintnak a szélére ráír valamit. Reszketős kézzel, nagy ákombákom betűkkel: „Pusztulunk, veszünk!“ — „Hunczut a német!“ — „Hitvány a világ!“ — „Vége a magyaroknak!“ — ezek a nemzetes Büki Lázár uram adóba fizetett bankóinak a rendes jelzavai...

S lám hiába gunyolták, nevelték az öreg kurucot ezért a bogaráért. A szállósi bíró bezzeg áldja érte.

mondta, hogy az erélyességnek Szabadkán a gorombaságot nevesik, a többség még jóízűt kacagott is a kvalifikálhatlan főispáni zöldségnek. És nem vették észre, hogy önmagukat nevetik ki, s hogy a főispán is a többség birka türelmén mulat, azért neveti el a javát.

Denique a főispán győzött, nem hiába jött Szabadkára, — határozatba ment egy könyörgő levél felküldése melyben hatóságunk az arczulütést megköszöni, s megkéri a miniszteriumot, ne haragudjék, hogy ezt a köszönetet felküldeni merészkedik.

Négyezer hold homok.

A tanács javaslatot tett a közgyűlésen, hogy az általa bemutatott térképeken kijelölt fekvősegeket az erdőbirtokból kebeleztessék ki, adja el részletekben szállók alá a futóhomokokat, s a térképezésre a házépítészár előlegezzen 1400 frtot. Az eladás igen helyes. A hol csak van nem erdősitett homokterülete a városnak adja el szállók alá. A szabadkai szállóknak nagy jövőjük van, a polgárság megkészszeresheti vagyonát, s az adók után még a kincstár is nyer. Hogy azonban miért kell a térképezésre külön 1400 frt s miért nem végezteti azt a hatóság maga, szinte érthetetlen és magyarázatát csakis a Ruzsinszky-féle számlákban lehet keresni és megtalálni. Különben a javaslatot a többség elfogadta.

Kortés-jutalom.

Nem tudjuk igaz-e, de a közgyűlésen Gálly György nyíltan kiáltotta, hogy a korteseket a házépítészárból fizetik. A vád csunya, annál is inkább, mert a főispán is agyonhallgatta, még csak rendre sem utasította a vádaskodót s így csaknem szentesítve lett ember füle-hallatára. Két iskolahelyiség kibérléséről volt szó. A tanács javasolta, hogy Palotai Bódog és Lagler János 6-ik kör lakásai vétessenek ki e célra. Gálly azt állítja, hogy a tanács egy ajánlatot fiókba tett, holott az felényi áru és czélszerűbb az ajánlottaknál. Miloszávlyevits is ez értelemben szól, hozzátette azonban, hogy a Pa-

Ugy történt a dolog, hogy a mult héten baha került Szöllőse a Csipkés Laczi, az elcsapott urasági inas.

Vasárnap nagy hejje-hujját csaptak a korcsmában. Ennek okaért a bíró nem ment be a halomra gyűlt adópénzzel a messze eső székvárosba, hanem hétfőre halasztotta az utját.

Hétfőn virradóra pedig eltűnt az adópénz a ládából.

A bíró majd hogy szörnyet nem halt ijedtében.

Ki lophatta el a pénzt?

Három napig ütötték bottal a tolvaj nyomát.

Negyednapra aztán nemes Büki Lázár uram beállított a bíróhoz és kivágott az asztalra három darab összegyűrt egyes forintot.

— Ismeri-e kend ezt a pénzt, bíró „ur!“

A bíró megismerte, csak egy pillantást vetett rá. A Büki Lázár uram adóba fizetett bankói voltak, ezzel a három jelszóval megbélyegezve:

„Hunczut a német!“ „Pusztulunk, veszünk!“ és „Hitvány a világ!“ Alig pár napja hogy lefizette az — adóba.

S Büki Lázár uram akkornap délben kapta mind a hármat kölcsön Csipkés Laczitól.

Igy vezettek a szállósi adópénz tolvajának a nyomára a Büki Lázár uram bankói.

lotai háiban azért bérelnek, hogy a tanítónő otthon végezhesse óráit, lévén a tanítónő Palotai felesége. A zaj folyton nőtt, az elégtelenség moraja mindinkább hangzott, de fölülmulta ezt Gálly kiáltása ki azt állítja, hogy e bérletekkel a korteseket fizetik a házépítészárból.

Daczára ezeknek, a szerződésnek jóváhagyattak.

Apácza-kérdés.

Nem is annyira apácza mint tanügyi kérdés lett belőle. Az apácza tűzifát kérték a várostól. A tanács 25 öl fát javasolt adatni. Miloszávlyevits Milán felvilágosítást kért a polgármestertől: igaz-e hogy az apácza iskoláiban a nem katolikus növendékek az idén fel nem vétettek. A kérdésre Mamuzsich Mátyás prépost plébános válaszolt, mely válaszából az tűnik ki, hogy az apácza-nál a nem katolikus növendékek mellőzöttek, holott az alapítvány levélben, — amikor őket Szabadkára beeresztették, — határozottan ki lett kötve: miszerint iskoláinkban minden vallásfelekezettel kivétel nélkül taníttassanak. A reszbeni fel nem vételt a prépost azzal indokolta, hogy nincs elég iskolai helyiség. Ez azonban nem indoklás, mert a jelentkezés sorrendje szerint kötelesek a növendékeket intézetükbe felvenni, nem pedig a vallásfelekezetek osztályozásaként. A többség azonban itt is döntött, az apácza-nak megadták a 25-öt, s most taníttatnak tovább a maguk módja szerint az alapítólevél e lenére is.

Gymnasiumunk.

Ha vannak darázs-fészkek Szabadkán, azok egyike a községi gymnasium. Csak nevet kell említeni, már is a nézetek különfélesége egész tömkelegben gabajodik össze. Így történt a közgyűlésen is. Az üresedésben lévő helyettes tanári állásokra már két ízben lett eredménytelenül pályázat hirdetve s a tanács most újból azt javasolta, hogy a pályázat harmadszor is hirdettessék meg. Az eredmény elreátható, ezt jelezték a felszólaló bizottsági tagok valamennyien, mert melyik végzett fiatal ember áldozza fel ifjúságának éveiből azon 8-10 esztendő, ameddig várnia kell, hogy rendes tanár legyen? — És melyik önértetes tanár dobja oda magát egy városi tanácsnak, hogy az kénye-kedve szerint akkor bocsássa el az intézetből, amikor éppen neki tetszik? Hogy hiba van a tanintézetnél, azt mindenki elismerte és tudjuk mi is, míg azonban a gymnasiumi igazgató a habozó rendszerben kereste a hibát, addig a polgármester azt állította, hogy a hiba a tanári testületben keresendő. A mi nézetünk szerint a főhiba csakugyan a tanácsnak jezsuitákat fogdosó legujabb rendszerében rejlik, de van biz ott elég hiba a gymnasium falain belül is, amit talán jobb hírlapilag nem szellőztetni. Egy fölött azonban csodálkozunk, hogy a gymnasiumi igazgató tanártársainak védelmére merészelt szót emelni s nem tette magáévá a polgármester által intézett ok nélküli támadás. Csodálkozunk pedig előt azért, mert ezt még tőle nem tapasztaltuk soha. A tanács azt a meghatalmazást kérte a közgyűléstől, hogy ő hívasson tetszése szerinti tanárokat az üres tanárszékekre. Helyesen tette tel a kérdést Miloszávlyevits Milán bizotts. tag, hogy miféle fogás akar lenni ez már ismét. Mondják meg nyíltan, hogy még mindig a jezsuitáknak s azokat akarják egyenként meghívogatni. Lépjének ki nyíltan, férfiasan s a papok kezére akarják játszani az intézetet,

Am tegyék, ha tehetik, de ily bizonytalan állapotok teremésével ne tegyék feljese tönkre a gymnasiumnak már ugyis eléggé megingatott reputációját. Határozatba ment heves szóváltások után, hogy a pályázat ki- iratik.

Az árvaszéki irattár.

A szabadkai árvaszék irattára egy év- tized óta a lehető legzuvartabb állapotban van. Egyetlen hagyatéki iratai 5—6 féle fek- szenek. Sokat megtalálni lehetetlen, X. ha- gyatéka Y. iratai közt nyugszik, jó része még csak sortározva sincs. Ezen a nagy bajon akart segíteni az árvaszéki elnök, a mikor a közgyűléstől egy, e czé'ra t. i. az irattár rendezésére külön felfogadandó díj- nokot kért. A tanács a díjuok megadását javasolta. Csodálkozunk úgy az árvaszéki elnök mint a tanács fölött, hogy egy olyan fontos irattárt mint amiuő az árvaszéki egy ideiglenesen alkalmazott ember által akarják rendeztetni. Aki oly képzettséggel bír, hogy egy irattárt rendezni képs, az nem fog diurnistának meenni, ha pedig kényszer hely- zete ráviszi, hogy még is elmegy az nem fog lelkiismeretes munkát végezni, mert tudja, hogy fizetését csak addig élvezi, amíg az irattár rendetlen lesz. A díjnoknak érdeké- ben áll tehát, hogy a rendetlen állapot minél tovább tartson. De ezen fölül a díjuokot mi sem köti. Ha rosszul dolgozik az ugyis ideig- lenes állásból legfőlebb elbocsájtják, eskü nem köti, hivatalos titkok megőrzésére kö- telezve nincs, szóval: máról holnapra él. Ilyen állásra rendes és szakavatott tiszt- viselő kell. Ez hangsúlyozva lett a köz- gyűlésen és ez egyszer elfogadták a jó- tanácsot a tanácsbeliek is s a határozat ak- ként hozott meg, hogy a polgármester egy rendes és képzett tisztviselőt bizzon meg az árvatári irattár rendezésével, annak a helyét pedig a rendezés idejére díjuokkal töltsse be.

A közgyűlés többi tárgyai rövid elhi- tézést nyertek s azokról a „Hirek“ rovató- ban emlékezünk meg.

Közgyűlési rövid hírek. A Széchenyi szoborra törvényhatóságunk 25 frtot szavazott meg. — A te- lekönyvi betétszerkesztéshez a város két bizalmi férfit fog alkalmazni 2 frt napi díj mellett. — Polyakovits Gerő se, (kiadó irodai átalányt eddig nem kapott, a multra nézve e címen részére 134 frt szavaztatott meg. — Mamuzsits Benedek főgymnasiunmi helyettes ta- nár e minőségében véglegesítve lett. — Mamuzsits Imre tüzkárosult a város által 20 frt segélyben része- sítetett. — Sztrák János a ludasi templom haran- gozója nyugdíjaztatott. — A virilisek néajegyzéke a közgyűlésre beterjesztetvén, az — egyetlen han- gu kívánatra felolvasztatott s tudomásul vétetett. — Ludaics Vitomir állásáról lemondása tudomásul vé- tatott. — Krammer Antal felebbezése azon tanácsi határozat ellen, hogy a városi szolgák ruhái kellően át nem vétettek, elutasított. — Tüzkárosult Bar'us István részére 30 frt segély megszavaztatott. — A raktár-utca járdáinak aszfalttiroztatása az ottani ház tulajdonosok kérelmére 2-45 méter szélességre nagyob- bított. — Ezzel kimerítettük az október 13-iki városi közgyűlés teljes tárgysorozatát.

HIREK.

Szabadka ma ünnepet ül. Ősi szokás szerint durrognak a mozsarak, s a fő- templomban szent mise tartatik nagy ünne- pélyességgel. A város védszentjének sz. Te- rézuek a napja van, azért ünnepelünk.

Csóka Sándor szántársulata Mármaros- Szigettről a napokban eltávozott. A társulat olyan pártolásban részesült, amilyenre nem is számítottak.

Népes közgyűlés lesz november hó 12-én, amikor törvényhatóságunk november havi rendes közgyűlését fogja megtartani. Hogyne lenne népes, mikor kenyeret oszt- nak a város atyái s így áldomásra is van kilátás. Betöltendő léssen egy első, esetleg másodosztályu iraoiki, két másodoszt. vámp- éntzárnokai és egy vámmellenőri állomás.

Boross Vilmos legujabb regényének közlését lapunk mai számában megkezdettük. A regényt kedvelő olvasóközönség figyelmébe ajánljuk.

Uj állatorvosi állás szerveztetik törvényhatóságunknál, s arra a pályázat leg- közelebb ki is iratik. Ez intézkedésre való- ban nagy szükség van, mert a mai erők a nagy állattenyésztéssel foglalkozó gazdaközön- ség kívánalmainak a legjobb akarat mellett sem képesek megfelelni. Óhajtható volna, hogy ne valami újoncz kerüljön városunkba, hanem gyakorlatilag is képzett szakember legyen az új állatorvos.

A polgári fiu-iskola fellállítása végett többszöri miniszteri meghagyás ér- kezett már hatóságunkhoz de itt mindig tal- láltak valami kibuvó ajtót egész a mai na- pig. A miniszterium ujból leirt s sürgeti a felette szükséges tanintézet fellállítását azon- ban most oly kérelem terjesztetik elő ha- tóságunk részéről, hogy függeszsze fel a miniszterium kívánalmának teljesítését azon időig, amíg a népiskolák építésének ügye végelevezve lesz.

A szt Ferenczrendi zárda ja- vára a város 10 öl tüzelőfát adományoz- zott a télre. Gálfy kérte 25 öltre emelni a járandóságot úgy mint az apácáknak, de a többség az indítványt elvetette, holott minden ingyenes lelkeszi munkát ezek vé- geznek Szabadkán nem pedig a papok.

Landeszman Lipót, helyb. polg. fiu iskola tulajdonosa ajánlatot tett a vá- rosnak, hogy évi 2500 frt segélyért minden szabadkai ifjat tandíjmentesen felvesz inté- zetébe. Elhiszük. A hatóság azonban nem ment lépre, egyszerűen elutasította.

Az aszfalt-járdákat tudvalévőleg hatóságunk a háztulajdonosok zsebére ké- szítetteti. Így volt ez Szegeden is, a hol mege- sett hogy a ház új tulajdonosra ment át, a ki a fizetést megtagadta. Jó tudni nekünk is mi történt a szomszédban két különböző eset alkalmából. Az egyik eset az volt, melynél a tulajdonos nem birói árverésen vette a házat, a másik esetben pedig a tulajdonos birói árverésen jutott a házhoz. Mind a két esetben a járda kölcsön elengedését kérték a tulajdonosok. A közigazgatási bizottság elu- tasított határozott mindkét ügyben. A bel- ügyminiszter nem adott teljesen igazat a közigazgatási bizottságnak. A leiratban ki- mondja, hogy a birói árverésen vett ház után, a járda kölcsön nem fizetendő, ennél fogva felolvadva a közig. bizottság határozatát, azt a háztulajdonos, aki birói árverésen vette a házat, a járda kölcsön megfizetése alól föl- mentette. Mig a másik főlebbezőt, aki nem birói árverésen, hanem magán kézből vette a házat, elutasította azzal az indokolással, hogy a járda kölcsön nem a személyhez, hanem az ingatlanhoz van kötve.

Elutasított honvéd. Sefcsics Máttyás 1848/49. honvéd segélyért folyamodott a vá- rosához. A tanács egy bizonyos összeg meg- szavazását ajánlotta, azonban a közgyűlés kérvényezőt elutasította, most az illető a Haynau 1848-as alaplól is segélyt kérelme- zett a honnét szégyen egy magyar ember- nek alamisságot fogadni el. Menjen a szegé- nyek házába, ott kap. teljeseletét.

Halasztások. A legutóbbi városi köz- gyűlésen a tárgysorozat több tétele levéte- tett a napirendről. Ezek a következők: 1. Palics türdőintézetre vonatkozó szabályren- dellet módosítása. 2. Az ártézi kut furatása. 3. A csantavéri nagykorcsma eladásának jóváhagyása. 4. Pacher István és Gyelmis István ingatlanainak megvétele. 5. Az új törvénykezési épület környékén történt ut- bontások és kövezéseknél felmerült többlet- munka utáni összegek megállapítása. Hogy ez az utolsó tétel miért húzódik hónapok óta, erre a kérdésre Gálfy György azt ki- állította, hogy aki tudni akarja, annak ő ad- hat felvilágosítást.

Kell-e segédhittanár a gymna- siumban? A gymnasiumnál alkalmazott hittanár épen úgy mint a többi világi tanár hetenkint köteles 18 órát adni. A 18 óra helyett 25 nyomja vállalit s a prépost-plébá- nos kérelmet intézett a hatósághoz: alkal- mazna egy segédhittanárt is. Hetenkint 7—8 óra betöltése végett segédtanárra szükség nem lehet, miért is az határozatot, hogy csak töltsse be a hittani órákat, továbbra is a rendes hittanár, a külön órákért a hatóság díjazni fogja épen úgy, mint a betöltetlen tanári állásokat illető órákon helyettesítő rendes tanárokat.

Rosszul jár az óra. Erre a tapaszt- talatra jutott Petrik Pál a mult héten, s órát keresett. Talált is egy kocsmában, Törő István uramnál, s oda is adta „dupla földelű“ zsebóráját Schwáb Lipót állítólagos örásse- gédek, aki csakugyan zónára igazítottá az órát Fürst Ignác órásnál, de aztán az órá- val együtt elzónázott Szabadkáról. Hol jár? — ki tudná megmondani, pedig Petrik 12 frtra becsülte kedves kis jószágát.

Egy siketnéma társalgása. Van a vasuti vendéglős szolgálatában egy Komor nevezetű mindenes, aki ugyan sem a szót meghallani, sem a hangot visszaadni nem képes, de különben ügyes. Ennek daczára, tegnap társalogni kezdett az indóház előtti téren Ungi György 20 éves legény- nyel s a társalkodásnak bicskanyítás, ennek pedig szurás lett a vége. Hasba szurta a pajtást, ki kórházba került. Ennek a siket- némának kalandos, de becsületes multja van. Utazott már suhancz gyermek korában. Ez- előtt mintegy 22 évvel Szalay ügyvéd és la- punk szerkesztője miniszteri tisztviselő volt s mint ilyen, a budai várban lakott. Egy délután, amint a kávéházból kilép, a lépcsők előtt látja a siketnéma gyermeket. Rögön megismerték egymást s a gyermek kézzel- lábbal és fujtató szájjal megmagyarázta, hogy ő Szabadkán éjjel felszökött egy vonatra és felutazott Pestre, ahol a viteldíjat a hátán vették meg. Innen hasonló körülmények kö- zött Bécsbe ment, Bécsből pedig Pestre kéj- utazott ugyancsak ingyen. Mikor ezt mind elmondta, összes zsebeit kifordította, hogy üresek és összetett kézzel kért segedelmet. Jó polgári család gyermeke, de hát a csa- ládi életet kutatni, nem a mi teladatunk.

Két napi borzasztó szél a felhőkig emelkedő porréteg leszállása után végre teg- nap reggel szép esende, s habár hűvös időre virradtunk. Meleg őszi napunk lett, s a déli órákban már a hőmérő R. szerint 27 fokra emelkedett. A szárazság tartós, a gazdák nem várhatják az esőt, szántanak, vetnek a porban.

A gázvilágítás színházunkba be van vezetve. A próba tegnapelőtt este ojtatt meg, a tanács és a meghívottak jelenlétében, s ha a téli esték színházi világítása hasonló módon sikerülend, úgy a szabadkai színház az ország kisebb színházainak é tekintetben

Is elstje leend. Hogy más tekintetben t. i. a nagyság és berendezést véve alapul, eljűk-e valaha a vidéki színházak között az első helyet, azt alig hisszük, mert hogy messze ne menjük a szomszéd Szegednek is olyan színháza és berendezése van, hogy ahhoz fogható mi szabadkaiak ez időszert és a mi viszonyaink között nem is álmodhatunk.

REGÉNYVILÁG.

Bolygótűz.

(1.)

— Regény. —

A Szabadságe számára írta:

Boross Vilmos.

I.

Szomolnoki és uhornai Uhornay Sándor nyugalmazott honvéd ezredes rákospalotai nyaralójának egyik emeleti ablakánál állott és komor tekintettel nézett ki az átláthatlan sötétségbe. Kint zuhogott az eső, az ablaktáblákról csurgott a víz, a szakgatott nehéz felhők közt tüzes villám-kévék üzték egymást s a Duna és dunántuli hegyek felől ágyumorajként viszhangzott a percenként meg-meg ujuló mennydörgés. Az elemek megdöbbenően szép csatája egészen lekötötte az ezredes figyelmét. Szinte élvezte a természet fenséges háborgását. Homlokát a hideg üveglemesre szoritotta s ujjával induló ütemeket dobolt a tánczóló kékes villám-szikráknak.

Az egyik hatalmas menykőcsapásnál kitárta az ablakszárnyakat. A támadt nyíláson örült sebességgel tóduat! be kavargó szél. Körünyaldosta az ezredes lábán égő arcát, katonásan fészült gesztanyebarna haját összevissza kuszáta, befutott a szobába, felforgatta a székeket, az íróasztal csecsebecsét, keresztül sipolt az ajtók nyílásain és kulcslukakon s egy szeszélyes fordulattal ellobbantotta a nagy függőlámpát. Aztán zizegve, zúgva kirohant az ablakon s versenyfutással újra bevegült a tomboló zivatarba.

Az ezredes nyitott ajakkal s tágult tüdővel szivta be az illatos, nedves levegőt. Szükséges is volt reá. Lelkében az elemekéhez hasonló vihar dult, testét remegni, lábait roskadozni érezte. Huszonnégy óra óta, mióta t. i. fia levelét megkapta, nem jött ki az izgatótságból.

Hej, az a fiu! az a fiu! Nagy keresztvonást húzott ez az ő számításain. Álmai, tervei mind-mind rombadőltek, ha az a fiu nem tágit és megmarad elhatározása mellett. Pedig valószínű, hogy nem tágit, mert hiszen az ő ereiben is az Uhornayak nemes és daczos vére csergedez, mely nem szokott a mások akaratán könnyedén lecsillapodni s mely ha vágyott valami után, nem marad nyugton addig, míg ki nem elégítette kívánságát.

Uhornay Sándor gazdag ember volt. A szepességben nagy kiterjedésű birtokai, temérdek érc- és vasbányái voltak s Uhornán az uhornai tó aczélkék tükre felett meszesföldön híres várszerű kastélya állott. Ez a nagy vagyon azonban nem igen érdekelte. Apja hiába töltötte egész életét a föld alatt, hiába bujta a bányákat, hiába idomította át szántóföldökké a szepességi sziklás hegyormokat: ő mit sem törődött a gazdasággal. A család szolgálatában megvénült, vagy felöltött tisztviselőkre bista vagyona kezelését, maga pedig beállott katonának, mely pályára szíve-lelke vonzotta.

Kiváló tehetsége, különösen dalias alakja és rendkívüli férfiszepsége rohamosan emelkedtek az egyes rangfokozatokon. Huszonnégy

éves korában főhadnagy volt s megnősült. Egy dúsgazdag bárókisasszonyt vett nőül, ki anyasága után is éppen olyan naiv, majdnem együgyű kis teremtes maradt, mint a minőnek férjhezmenése előtt ismerték. Harmincz éves korában első osztályu százados lett s pár év múlva a közös hadseregtől alvezredesi rangban átment a honvédséghez, mint mondá: „hazafiságból.“ És itt előmenetele megakadt. Ennek a megakadásnak oka pedig az volt, hogy egyszerre csak szidni kezdte az osztrák generálisokat, kik nézete szerint a közshadsereget egészen maguknak vindikálják, a magyar fiukat elosztrákosítják és akik nem annyira a szubordinációt, mint a nyers önkénykedést és zsarnokságot honosítják meg a kaszárnyákban.

— Független ur lehetnék, — szokta mondani — tetteimről nem tartoznék számolni az ördögnek sem, mégis alávetem magam a katonai fegyelemnek, a felebbvalók szeszélyeinek azért, mert ambízióm a katonaság és mert tudom, hogy hazánk önállóságát csak karddal vihatjuk ki, ehhez pedig katonák kellene. Hanem a czopfos urak zsarnokságát nem tűröm ám és nem fogja tűrni egy magyar fiu sem!

(Folyt. köv.)

Felolós szerkesztő és kiadótulajdonos:
SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.

Eladó ház.

A szerb templom átelében fekvő **Krisztoforovits-féle ház** eladó.

Ertesítést ad ugyanott **Szalay ügyvéd.**

Hirdetmény!

VIII-ik kör, 64. számú házban **korosma-üzleti helyiség** (Massa háza mellett) borított tekepályával, lakáz vagy üzletnek; ugy a VI-ik kör, 721-dik számú házban **szatócs- és italmérés-helyiség** (a közös és honvédlaktanya között) folyó évi **október hó 24-től** egy vagy több évre bérbeadandók.

Értekezhetni VI-ik kör, 721. sz. alatt a tulajdonosokkal.

3-3

CZIGARETTAZÓK!

Aki észszerűen cigarettázik, tudja azt, hogy a cigareta jóságánál nemcsak a dohány, hanem a papír finomsága is mérvadó. Ezért, de még egészsége érdekében is ügyeljen minden cigarettázó, hogy a használandó papír finomsága minden kételyt kizáró legyen. Teljes megnyugvással és bizalommal használható a

LES DERNIERES CARTOUCHES

BRAUNSTEIN FRÉRES

Párisi gyárából 65. Boulevard Exelmans

való cigarettapapír, melynek kitűnő voltát tekintélyes bel- és külföldi tudományos férfiak ismerték el. Gyárunk folyton oda törekszik, hogy nemcsak egyformán finom, de mennyiségre nézve is mindig ugyanannyi papírt szállítson. Tapasztaljuk azonban, hogy a fogyasztóközönség sok félrevezetésnek van kitéve s vannak oly gyártmányok is, melyekre gyártóik czégük nevét kinyomni, a mit pedig a tisztas gyáros mindig megtesz, nem merik. Sőt oly gyárosok is vannak, kik a papírnak kezdetben teljes lapszámaikat és annak minőségét is leszállítják és kevesebb, silány papírt szállítanak. Ezekre utalván, bizvást hisszük, hogy minden értelmes cigarettázó a mi „Les derniers Cartouches“ jegyű árunkat fogja használni, mely évek óta bizonyult jobbnak, minden más cigarettapapírnál. Együttal figyelmeztetünk mindenkit, hogy papírunk czímlapján czégünk neve áll:

10-13

BRAUNSTEIN FRÉRES.

Cigarettapapírunk és hüvelyek gyári raktára Bécsben, I. Schottenring 25. szám. Valódi francia küvelyek „Les Dernieres Cartouches“ papírból minden füzeten „Braunstein Fréres“ czégfelírással Budapesten minden norinbergi diszkrét-üzletben kaphatók.

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap a

„EGYETÉRTÉS“

a mely az új évvel immár 25-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség lapja. Hiteles forrásokból származó értesüléseinek gyorsasága, alaposasága éssokasága, rovataink változatossága, kitűnősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az „Egyetértés“-t népszerűvé. Az országgyűlés tárgyalásokról a legrészletesebb s e mellett tárgyilagos hű tudósítást egyedüli az „Egyetértés“ közöl. **Gazdasági rovata** elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s **gazdaközönség** nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetértés“ kereskedelmi s **tőzsdei tudósításainak** bőségével s alaposaságával ma már nem versenyezhet más lap. A kereskedő, az iparos s a **mezőgazda** megtalálja mindazt az „Egyetértés“-ben, a mire szüksége van. Változatosan szerkesztett tárczájában, annyi **regény olvasmányt** ad, mint egy lap sem. Két-három regényt közöl egyszerre, ugy, hogy egy év alatt 30-40 kötetnyi regényt, részint eredetit, részint a külföldi legjelesebb termékeket jó magyarságu fordításban kapnak az „Egyetértés“ olvasói. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az „Egyetértés“-re, melynek előfizetési ára egy óra 1 frt 80 kr. 1/4 évre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az „Egyetértés“ kiadóhivatalába küldendők. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld.